

ПОХАРА КУЧА

Да поменем Дрекалове Куче
И сјај ове слободарске луче,
Ужижане са града Медуна
Кроз хиљаде бојева и буна,
Што пркосно вјековима пламти,
Поколење, српско да запамти
И да чула, врлином напоји,
Окле вила са Комова броји,
Нерушиве, јуначке мраморе
На граници ломне, Црне Горе!...
Перјанице овога племена,
Кроз минуле дане и времена,
Ловор славе, ханцарима беру
И његују Светосавску вјеру
И слободу, животима бране,
Кроз кржаве, историске дане...
Ту је образ вреднији од главе,
Ту се братске погибије славе
И стојички без лелека свете
И орлови изнад Кома лете;
Ту унуче не запамти ђеда
Јер се стално смрт у очи гледа,
Ту је скупља, тврда ријеч дата,
Но сјечиво, крвавог целата!?
Ни оркани, крвавих стољећа,
Не успјеше, пламен са свијећа
Да угасе са пријетњом силе,
Ту јунака рањенога, виле
Лијечише у ледне пештере,
То су Кучи, стожер српске вјере!!!
У Нахији, војводе Дрекала,

Бусија је душмане чекала,
Не могоше паше од Бушата,
Никад скинут Куче, камен с врата!
Свака стопа овога племена,
Јуначком је крвљу заливена

И са безброј крвничких лешева,
То гнијездо вила и змајева!
Да поменем узор-војеведе,
Што падоше на олтар слободе:
Љута змија, војвода Илија,
И са њиме војвода Перута,
Српског рода, перјаница крута!
Син Перутин Шуто с двадес' љета,
Мехмед пашу на Ублима срета
И показа муширу Стамбола,
Да је сиви соко од сокола!!!
Ови сиви соколови смјели,
Крвничке су ране пребољели,
Али једна и данас крвари,
Нанијета у братској похари,
Кад подиже силу књаз Данило
И похара куче, братско крило!?

Дали скупље, ишта има
Од људскога прегалаштва?
Па кренимо „Примјерима
Чојства, части и јунаштва“!

Храброст, чојство и поштење,
Да изнесем на видјело;
Нек напоји покољење,
Миљановог Марка, дјело,
Којег нико не прекори
На попришта и мегдане,
А књижевно дјело створи
У времешне, своје дане...

Глас јунаштва томе лаву,
Допро је чак до Меке,
А са пером стече славу,
Кроз мудрости и изреке;

Нико није раздвојио,
Као Марко војеведа:

Кукавицу од сокола
И човјека од изрода.

Карактеру мјеру има,
којом храни нараштаје,
јер он чојству у дјелима,
над јунаштвом, примат даје!
Рече: Јунак на мегдане,
Сабљом крчи пут слободи,
А оружја кад се мане
Тад човјеку коња води.

Он цијени и крвника,
Ако има добре стране,
А не штеди племеника
Којег руже, људске мане!

Ја ћу сада покушати,
Скромном снагом, пера мога,
Братски гријех описати
Из дијела Марковога;
Кад пријеком књаз Данилу,
Леже закон у топузу,
Па подиже моћну силу
Да пролије братску сузу,

Која неће пресахнути,
Да низ образ, српски тече,
А грехови останути,
Докле српске гусле јече!?

Племе Кучи вазда бише,
Црној Гори, брана крута,
Од Стамбола и падише
И ордије арнаута;
Дежурали на пут сили
И слободи са главама
Црној Гори вјерни били
И цетињским владикама!

Гдје се брани, српство мило,
Лећели су на поприште,
Но пријеки Књаз Данило,
Тој нахији харач иште!?

Тад главари поручише,
Са Медуна господару:
Не дајемо харач више,
Ни у Стамбол турском цару;

Јели брука да се чује,
Да нам браћа харач траже!?
А све друго што требаје,
Покорни смо теби књаже!
Харач који тражиш нама,
Ми плаћамо сваког дана,
Својом крвљу и главама,
На попришта од мегдана;

Бранећ' мајци Црној Гори,
Независност и границе,
Па ко може да прекори,
Нашег браства, узданице!...

Данилу је била Књазу,
Нарав дрска и пријека,
Па му стога на образу
Оста некад, мрља нека;

Бјеше јунак од мегдана,
Што за живот свој не хаје,
Ал' га ружи људска мана,
Што посјече, па се каје!?

Тад помама, књаза хвата,
Па освету спрема роду
И дозива Мирка брата,
Великога војеводу!

Љуто сикти, књаз бездушни:

Купи војску, Мирко брате,
Да ми Кучи непослушни
Са главама, харач плате!...
Онда Мирко војевода,
Невиђену силу креће,
Ту похару српског рода,
Историја опрат неће!
Тврдом Скадру да кидишу,
Да везиру отму кључе,
Неби дигли силу вишу
Но на своју браћу Куче!?

По некол'ко дана хода,
Окупљат се војска поче,
Коју, Мирко војевода
Улогори на Биоче;

Па ту конта кад је стига'
Пет-шест дана спв'о није,
Како проћи без кастига
И са мања погибије!?

Ту Кучима, Мирко нуди,
Да главаре испоруче,
А књаз њима кад пресуди,
Неће више дират Куче...

Ђуровоме Туру рече,
Војеводи и главару,
Да са војском једно вече,
Узме Медун на превару;

Сикти Мирко: Ко год има
У Кучима пријатеља,
Кума или побратима,
Сада нам је преша веља;
На ријечи вјере тврде,
Некако их домамите,
Када књаза, свога срде,
Нек' им главе, коље ките!!!

Кренула је са свих страна,
Силна војска пут Медуна,
Па ће чаша, тога дана,
Од гријеха бити пуна!?

Неки Кучи похиташе
Да војводу Мирка срету,
Али Мирко не прашташе
Жени, старцу ни' ђетету;

Из бојева инвалиде,
Па слијепе, кљасте хроме,
Среда грешник, главе скиде,
О јаду се смео своме;

Још и дјецу у пелене,
Посјекоше грешне руке,
Па их носе одсјечене
На уљаник попа Луке!?

А Ружица Николина,
С' колијевком на плећима,
Тек рођеног носи сина,
Да умакне крвницима;
А кад сједе да почине,
Виђела је грешну страву,
Скамени се од истине,
Макања јој нема главу!?

И Коруна Радоњина,
Млада мајка са Косора,
У пелене носи сина
Да га спаси од злотвора.
Што то носиш, млада жено?
Пита грешник, мрачног ума;
Ја дијете некрштено,
Па те зовем као кума!

Ево ћу га крстит сада,
Са сјечивом оштрог ножа!?

Писну црна, мајка млада:
Нек те стигне казна Божа!

Беспомоћно запомаже,
Крај безглавог, малог сина:
О Данило, грешни књаже,
Нек' те губа крв невина!...

Чак ни црква тога дана,
Поштеђена била није,
Но на Медун похарана
И пљачкане реликвије;
И Светога Арсенија,
Икона је понешена,
Што из Пећке Пећаршије,
Бјеше овдје донешена!?

Из Светога Пећког храма,
Ће је престо, српској вјери,
Њу врлетним планинама,
Пренесоше калуђери;

А игуман Димитрије
Из Морачког Манастира,
Примити је смио није,
Но оправи два пастира,
Да је носе про врлети
У нахију Дрекалову,
Да би Кучи у храм Свети,
Сачували вредност ову!

Ко је тада мого знати,
Да ће Медун харат сила
И храм Свети опљачкати
Војска грешног, Књаз Данила!?

Вучета је Мирков пита',
Ускоковић побратима:
Ће је братска ријеч дата,
Што то чиниш са Кучима?...

А Љешански војвода,
Сикти као звјер манита:
Не бојим се од Господа,
Старији се, побро пита!?

Но да видиш три племића:
Ћикановог, Павић лава,
С' њим Новицу Церовића
И Мишнића Милисава;
Они горњу војску воде,
Злочина се братског клоне,
Неће књазу да угоде,
Лелечући, сузе роне:

Ако Божја правда бива,
О Данило Књаже Први,
Твоја глава нек заплива
У кључеве, твоје крви!
Ни скадарски није паша,
Дао да се нејач коље!...
А то чине, гамад наша,
Испред Свете богомоље!?

Да војводе не би Петра
И витеза Сердар Јола,
Шћаше Мирко да посјече,
На Медуну три сокола:

Милачића, попа Ђока
И Николу Јованова
И са њима, са Фундине,
Храброг Сава Паунова,

Који бјеше под ранама,
Дохрамао на тојагу,
Да војводу Мирка срете
И његову види снагу;
А дијете још нејако,
Савовога малог сина,

Поп Лубарда Мићо, спаси,
Из јуначког Љуботина...

Мирко бјеше код Николе,
Вечерао и ноћио
А да пушти Сердар Јоле,
У зору га, би убио!?

Ал' му узе сво покућство
И још сабљу од челика,
Што његовом , даде ђеду:
Свети Петар к'о владика;
Још плијени амајлију,
Што владика, млади Раде,
За јунаштво и за чојство,
Николином оцу даде...

Три су цркве похарали:
На Косору и Медуну
И убалску богомољу,
Да вјекови, њих прокуну;
Око цркви, споменике
Ломили су тога дана
И почивше бесмртнике,
Из вјечнога тргли сана!?

Туро Ђуров, Мирка пита:
Треба ли нам брука ова,
Господ ће нас кастигати,
Због цркава и гробова!...

Мирко плану и завика:
То нијесу цркве нашке,
Но храмови невјерника
И џамије арбанашке!

Братска мржња, српски роде,
Од сваке је друге грђа,
Кад од Мирка војеведе,
Обрете се данас рђа!?

Многи куну рушитеље
И разгоне тојагама,
Што скрнавe Светитеље
Са олтара, Светог храма;
Изрод сјече, људи бране,
Несој коље, људи штите;
Дрекалове, јече стране,
Испред уре страховите!?

Војводића Мијаила,
Изрод сина из Црмнице,
Нека казни Божја сила,
Да га кљују црне 'тице!
Троје дјече посијече,
Часних људи са Убала,
Нек му гусле, клетвом јече
А мајка му закукала...

Војводи се Великоме,
Сердар Јоле супростави:
Што народу, Мирко своме,
Остављамо траг кржави?

Што крв братска да се лије,
Владајућа, кућо наша,
Кад Светиње хара није
Ни скадарски Мехмед паша!?

Бастало је Књаз Данилу,
Сабљом стати пред Омера,
А на Куче диже силу,
Ђе столује српска вјера...

Да устану ваши преци,
Они би ве данас клели,
Што сјечете главе дјечи,
О јаду се своме смели!?
Прати' ће ве гријех Небом,
За недјело тешко ваше

И губати со са хљебом,
С' чим те Кучи дочекаше!...

Вукотића Петра с' Чева,
Исто братске, ране боле,
Па војводи Мирку рече:
Право збори Сердар Јоле;

Дјело, вјечни живот кроји,
Кључ је судњи код Господа,
Зло од добра да одвоји
И човјека од изрода!

На капији судње уре,
Кад се винеш на Небеса,
Прати' ће те коб разуре,
Самовоље и бијеса!
Замља ће ви примит кости,
Али душе, Суд од Бога,
Да плаћате у вјечности,
Гријех Царства земаљскога!...

Тих је дана, војска ова,
Траг злочином, исписала,
А нахија Дрекалова,
На крв људску мирисала;

Историје српске, страна,
Остала је тога дана,
Братском крвљу исписана
И сузама окупана!?
Од сјечива крв се лије,
Дивље хорде војводине,
Двеста четрдесет двије,
Братске главе и невине,

Сакупљене у гомилу
На Медуну, тога дана,
А на образ Кљаз Данилу,
Остала је братска рана;

Још на гршној, тој гомили,
Јуначке су главе биле,
Што су дане потрошили,
Сретајући, турске силе:

Храброг Зека Јованова
И Николе Радоњина,
Па Станкова Радована
И Јована Николина...

Што имаше, све су дали
Црногорском господару
И без смјене, дежурали,
Српској вјери на олтару!

У земану њине славе,
Силни везир од Бушата,
Нудио је за те главе,
пуне ћесе, сувог злата!
Сад их братска,ријеч дата
И небратска пријевара,
На Небеска, посла врата,
У Блаженство код Лазара!?
Не нађе се моћна сила,
Храбре Куче да похара,
Осим грешног, Књаз Данила,
Црногорског господара...

Је ли гријех окајао,
Кад у Котор, главим плати;
И је ли се покајао,
За грехове, Бог ће знати!?

Тако Мирко војевода,
скупи харач у Кучима,
Ал' ће морат од Господа,
Платит гријех, Бога има!...

Зликовце је многе стига' ,

Гријех што су почињели,
Због похаре и кастига,
Па су сами, себе клели...

Многе ноге издадоше
А руке се осушиле,
Многе красте спопадоше,
У постељи, многи цвиле...
Многи душу, Богу нуде,
Али им је Бог не прима,
Болно јече, смрти жуде,
Кају гријех над Кучима!?

Многима се по тијелу,
Отворише живе ране,
Па плаћају коб недјелу
И умиру на тенане...
Губаваца много бјеше,
Неки мртав а још дише,
Многим дјеца помријеше
А многи се истражише...

О јаду се, многи смео
А многи се ископали,
Некад их је народ клео
А сада их, такве жали!?

Честити је род Дрекала
Опростио, гријех њима,
Зато Куча, Богу хвала,
На свијету свуда има!...